

Apestaartjaren

20 mei 2014

Omgaan met online risico's
Resultaten kwalitatief onderzoek

Sofie Vandoninck – KU Leuven

Achtergrond doctoraatsonderzoek

- **EU Kids Online project**

- **Online risico's en opportuniteiten**
- **Coping strategieën & online weerbaarheid**

Kwalitatief onderzoek

Europa – interviews & FGs

- 9 landen
- 9-16 jarigen
- Eenmalig gesprek

Vlaanderen – veldstudie

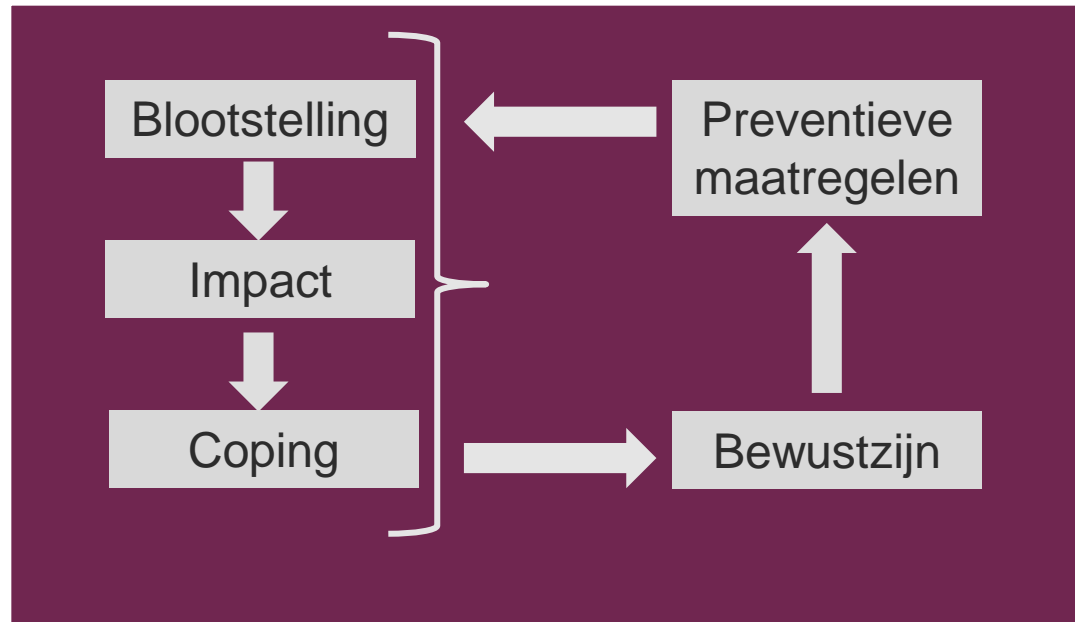
- 3 groepen
- 1^e jaar A, 1^e jaar B, BuSO type 3
- Volledig schooljaar
- 8 klassikale sessies + individueel gesprek

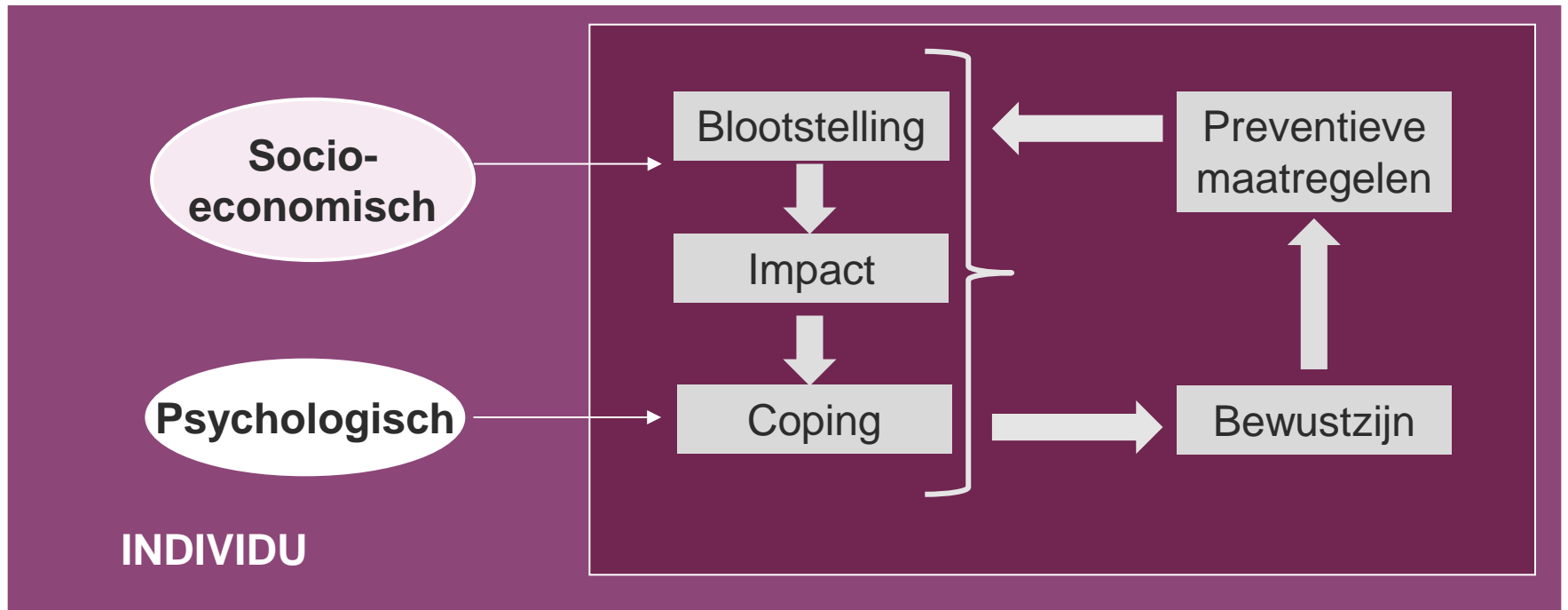
Perspectief van kinderen & jongeren

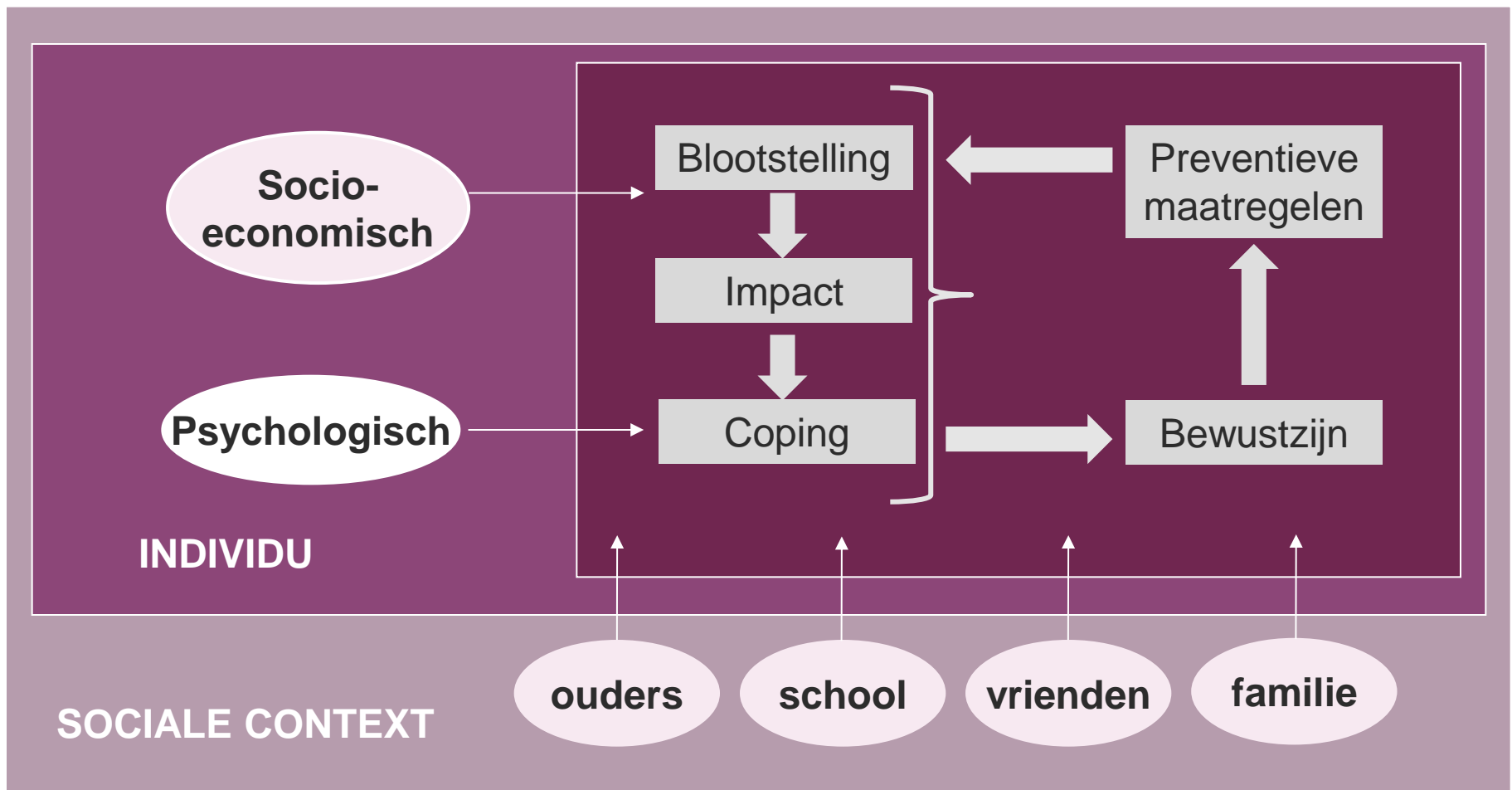
Online risico's

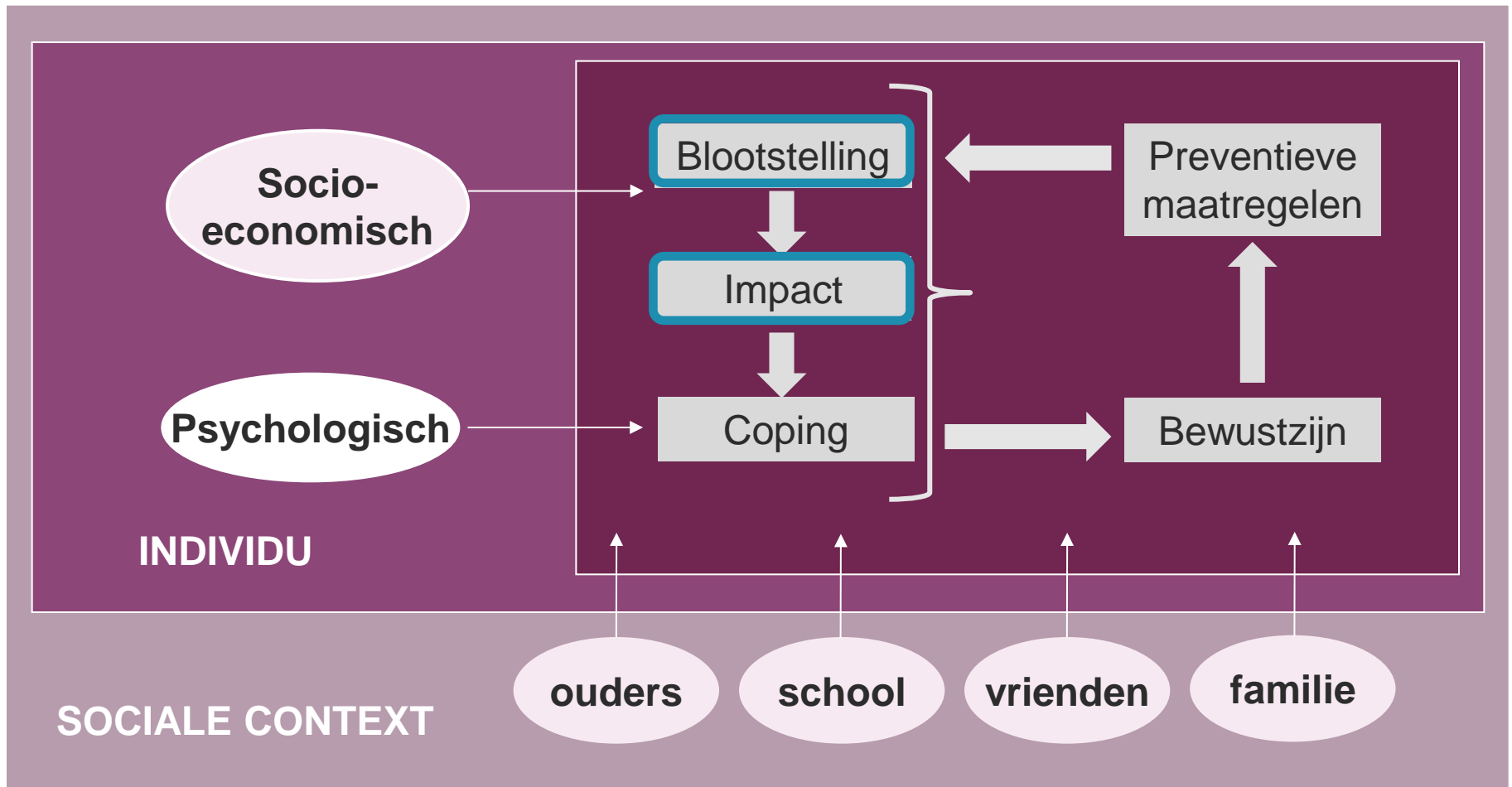

Vervelende situaties online

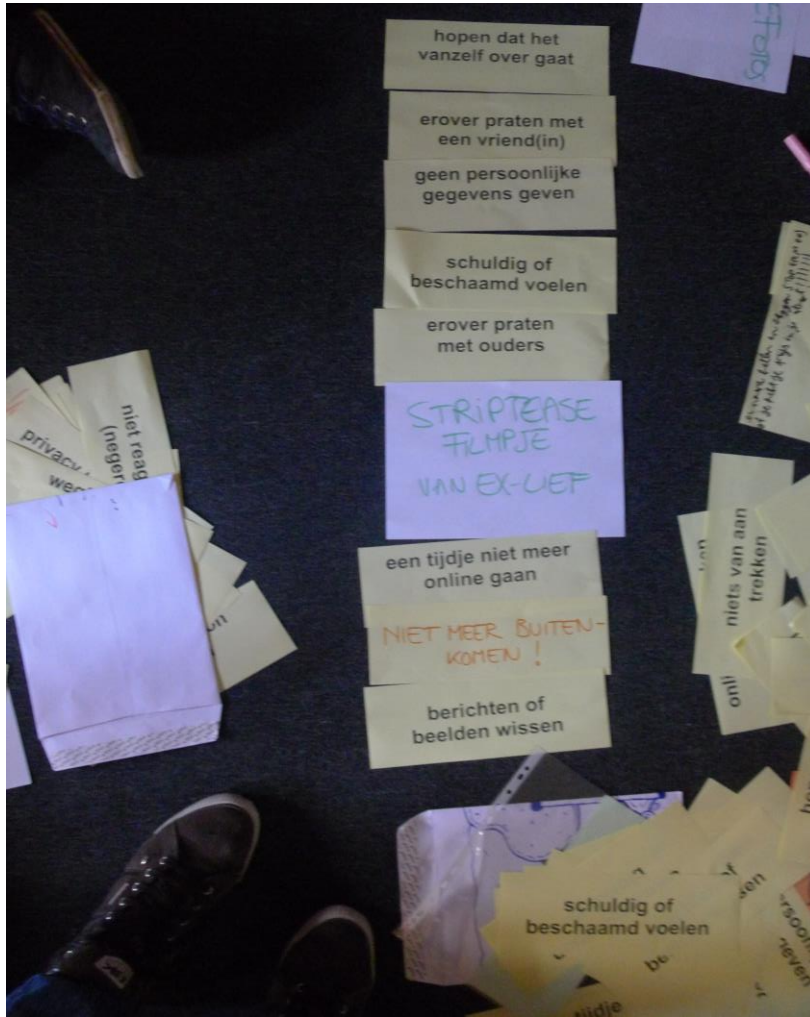

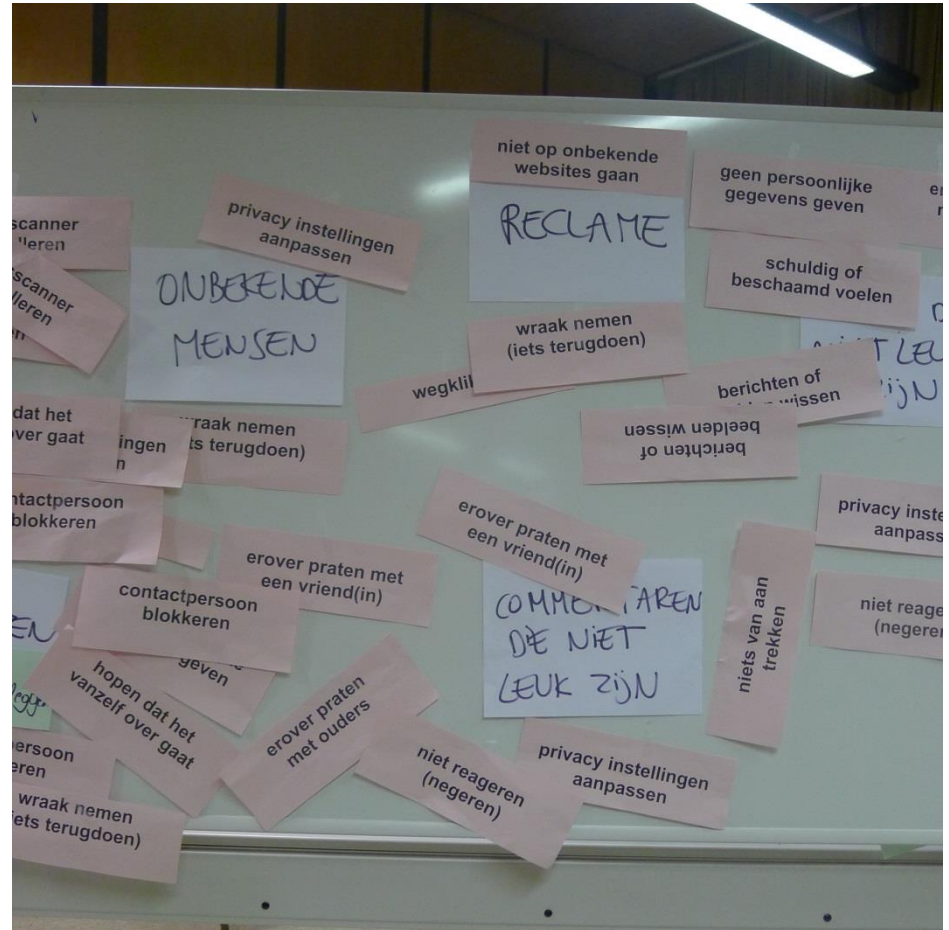

Vervelende situaties online

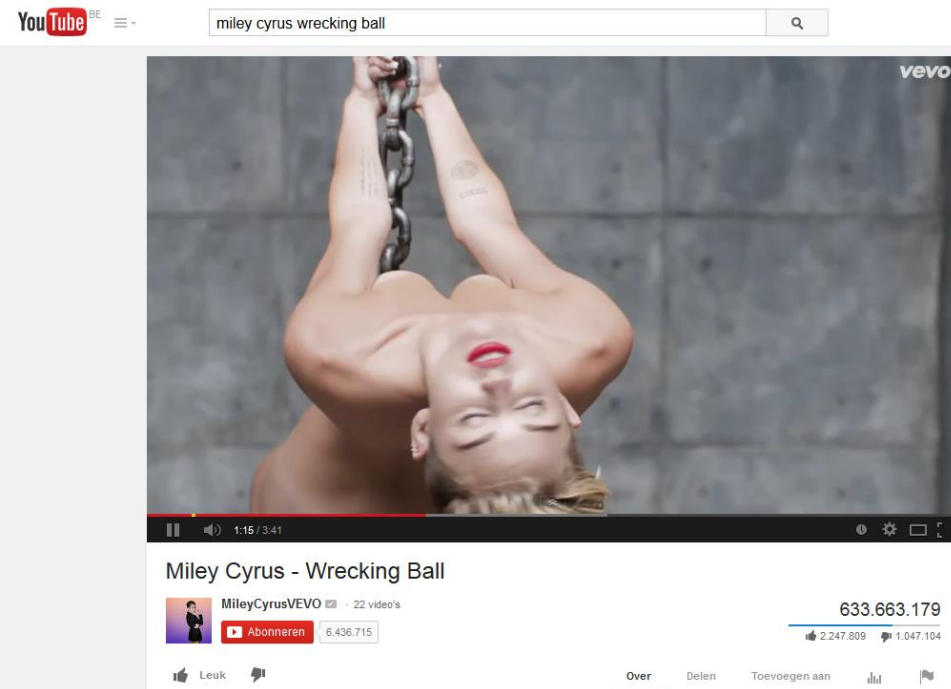

BuSO type 3

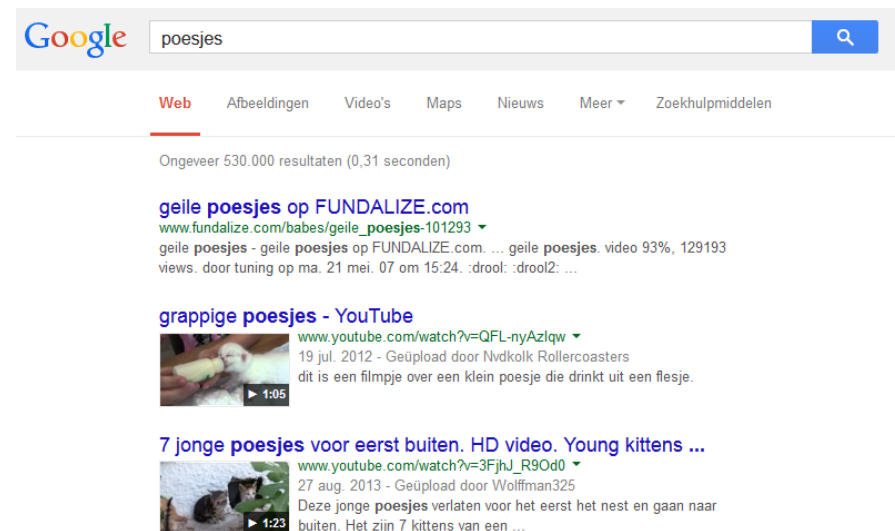

1^e jaar A

Seksuele beelden

- YouTube
- Game websites
- Zoekacties (google)
- Reclame

Seksueel getinte boodschappen

- <https://www.youtube.com/watch?v=Wbt01UxBg2s>

- Met leeftijdsgenoten
 - Meisjes maken foto's/filmpjes voor jongens
 - Doorsturen van pikante beelden van peers
 - Aandacht zoeken/ likes krijgen
 - Impact afhankelijk van type relatie
- Met vreemden
 - Chatroulette/Omegle
 - In groep, 'om te lachen'

Onbekende personen

- Totaal vreemden =
vervelend en ambetant
- Wat is een 'vreemde'?
- Grijze zone

Privacy - persoonlijke gegevens

PRIVACY
VOEL JIJ JE
VEILIGER
ALS IK ALLES
VAN JE WEET

Loesje

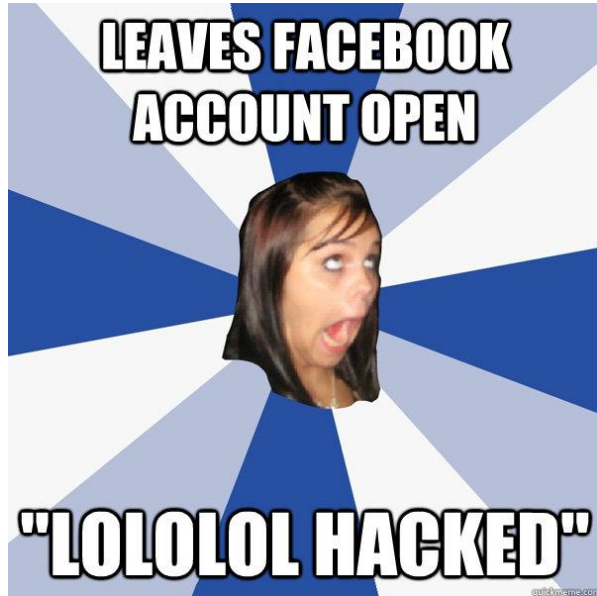
- Overload aan triviale informatie van 'vrienden'
- Constante verwachting om online/bereikbaar te zijn
- Druk om informatie vrij te geven om online actief te kunnen zijn

Privacy – share & tag

Ongewenst doorsturen of taggen van foto's/filmpjes

Privacy – hacking & valse profielen

- Valse/fake profielen van anderen
- Berichten krijgen van gehackte profielen
- Anderen maken vals profiel aan voor slachtoffer
- Eigen profiel gehackt
- Paswoord delen

Commerciële boodschappen

© Original Artist
Reproduction rights obtainable from
"Wow! I've got one from some" www.CartoonStock.com

- Meestal pop-ups
- Op chat, SNS, game-sites, YouTube
- Tijdens surfen, spelletjes spelen

Technische problemen

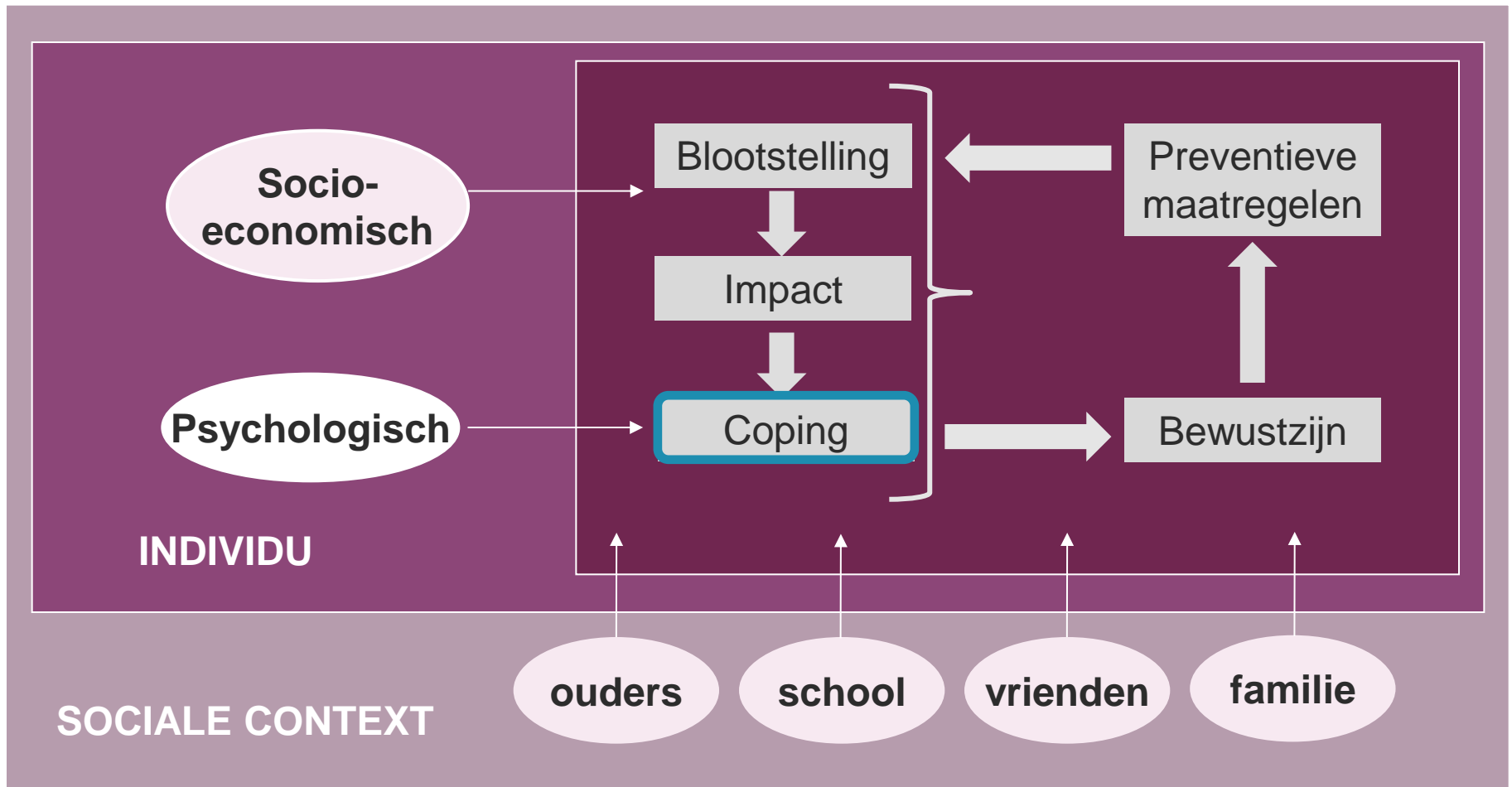
© Can Stock Photo - csp1882880

- Virussen
- Traag internet
- Mislukte zoekacties
- Computer crash
- Vaak tijdens downloaden of gamen

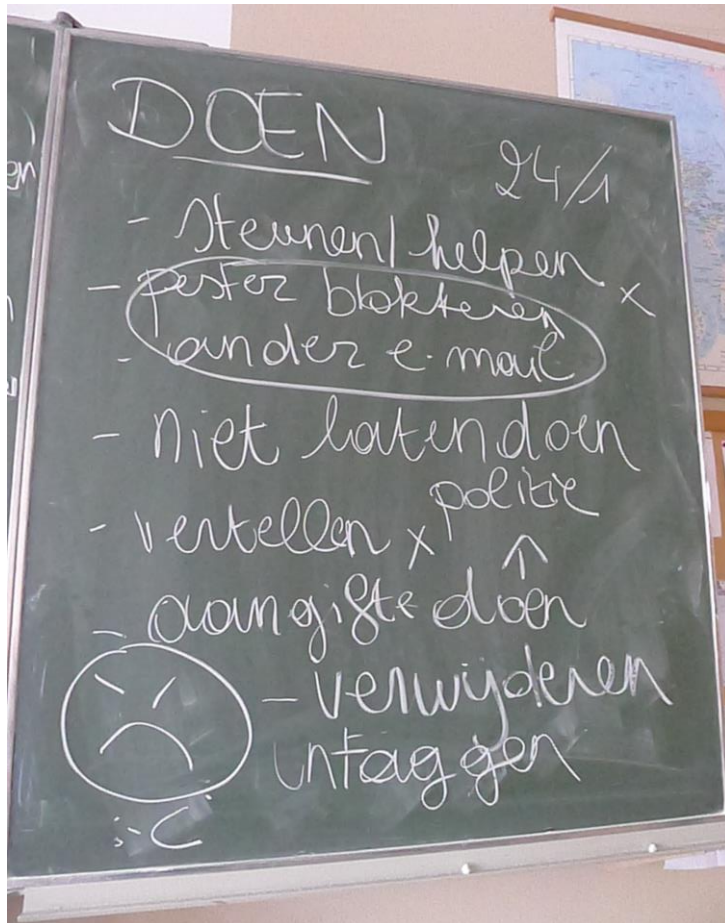
Welzijn & gezondheid

- Overmatig internetgebruik
- Slaapproblemen of nachtmerries
- Hoofdpijn, rugpijn
- Problemen met ogen

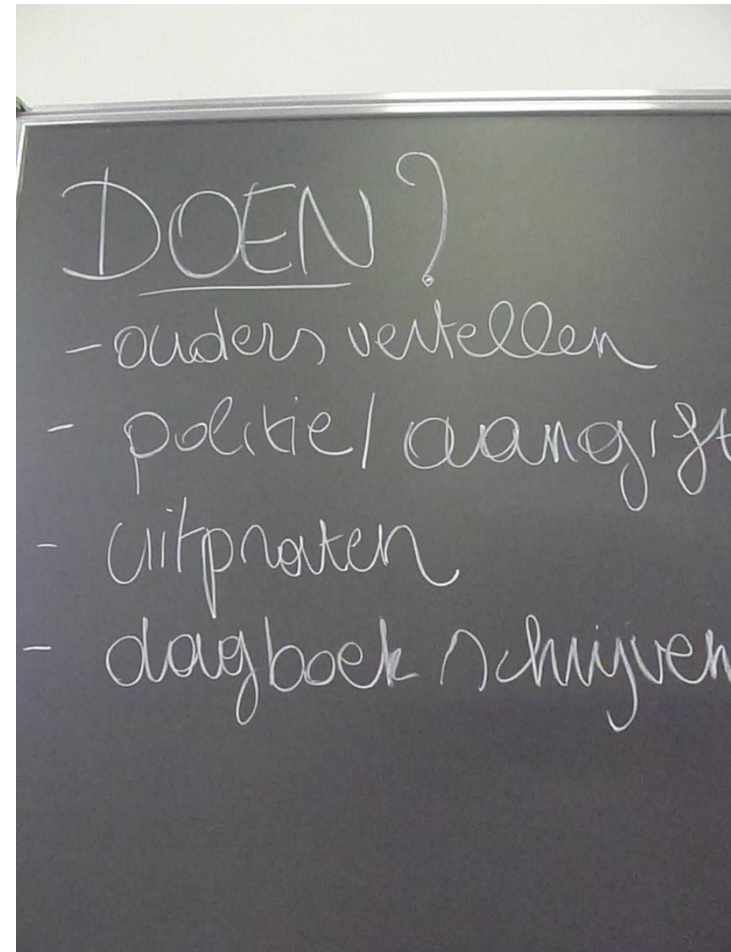

Hoe omgaan met cyberpesten?

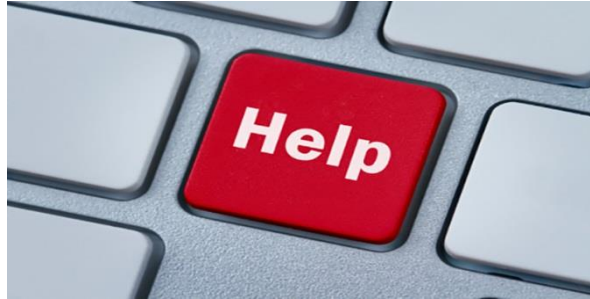

1^e jaar A

1^e jaar B

Omgaan met vervelende situaties online

Zelf aanpakken

- Pesters negeren, niet betrokken geraken
- Inhouden/boodschappen negeren
- Terugtrekken uit situatie (offline gaan, account verwijderen)
- Zelfcontrole

Samen met anderen

- Steun zoeken of raad vragen bij ouders of vrienden
- Professionele hulp zoeken (rapporteren)
- Confrontatie aangaan
- Slachtoffers steunen

Omgaan met vervelende situaties online

Proactief

probleemoplossend

- Negeren?
- Confrontatie aangaan
- Steun zoeken
- Pestgedrag rapporteren
- Collectief situatie aanpakken
- Valse/misleidende informatie geven
- Technische maatregelen

Passief, fatalistisch

- Situatie aanvaarden
- Probleem minimaliseren of veralgemenen
- Terugtrekken uit situatie

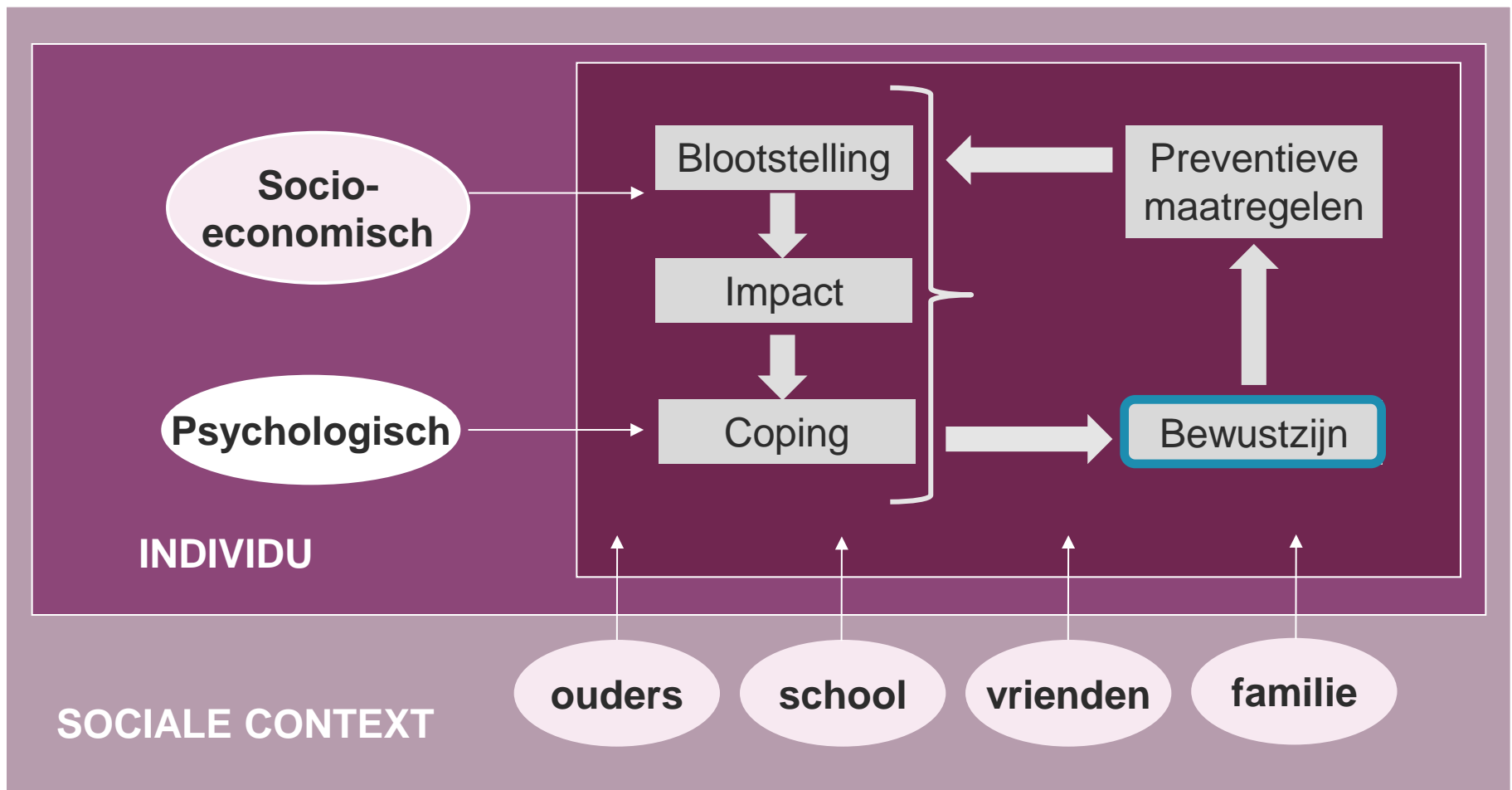
Omgaan met vervelende situaties online

Technische maatregelen

- Blokkeren
- Instellingen aanpassen
- Verwijderen
- Ontvrienden, 'unfollow'
- Rapporteren
- Paswoord veranderen
- Software installeren

Belang van digitale vaardigheden & mediawijsheid

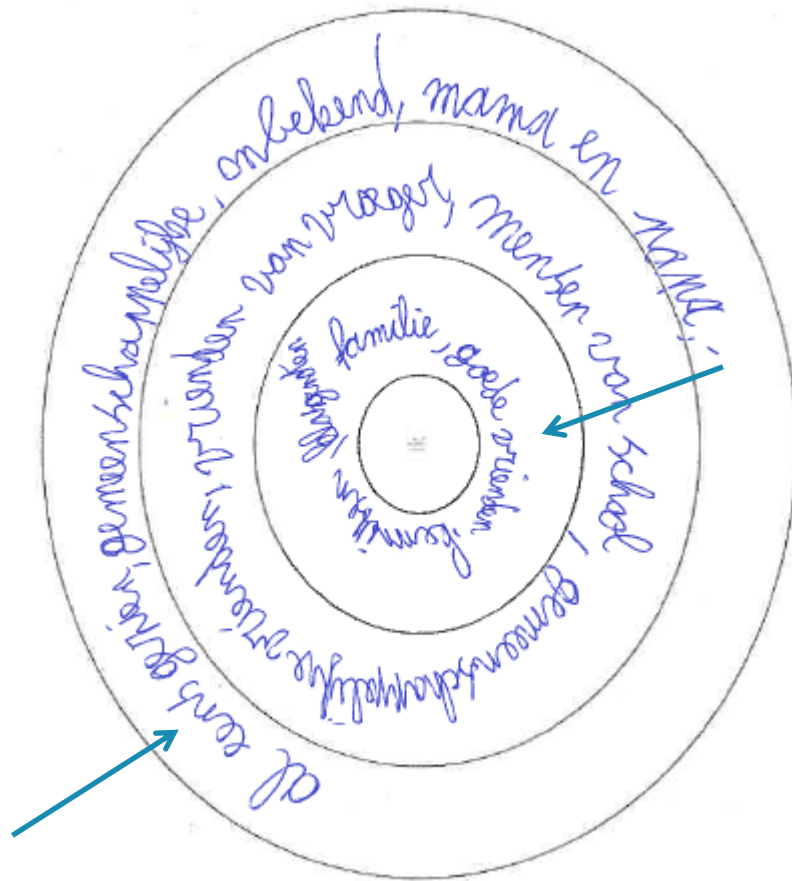

Bewustzijn – pestsituaties

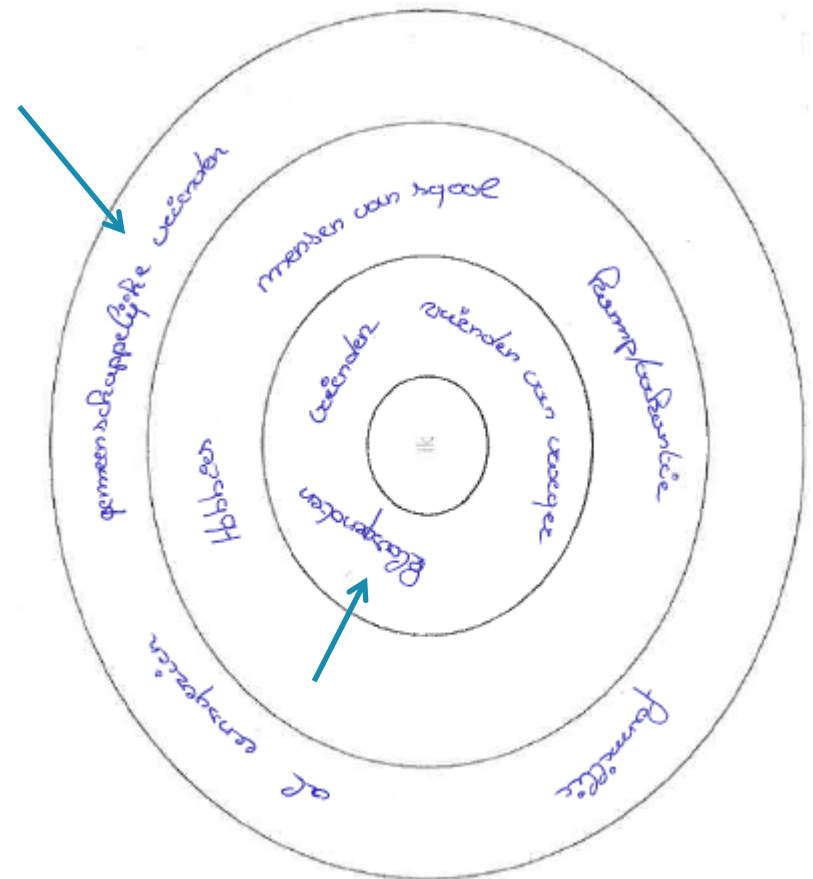
-
-
- 1) dreigtelefoontjes
 - 2) dreigbrieven
 - 3) geld of spullen afnemen
 - 4) een sexy foto van je lief doorsturen naar een vriend(in)
 - 5) een beschamend filmpje van iemand rondsturen naar alle klasgenoten
 - 6) beledigingen posten op iemands profiel
 - 7) iemand uitschelden op de speelplaats
 - 8) iemand uitschelden op de chat
 - 9) roddelen
 - 10) anonieme pest e-mails versturen
 - 11) iemands gsm-nummer doorgeven aan anderen zonder toestemming te vragen

Meisje, 1^e jaar B

Bewustzijn - vriendschapsverzoeken

Jongen, 1^e jaar A

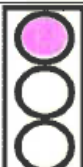
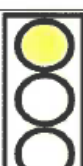

Meisje, 1^e jaar A

Bewustzijn – sexting

Je geraakt op Facebook chat aan de praat met een jongen die je onlangs als vriend toegevoegd hebt. Hij vraagt je in het gesprek welke kleur en maat je bh heeft.	
Je lief vraagt je om je uit te kleden voor de webcam. Je twijfelt, maar hij probeert je toch te overtuigen om het te doen.	
Een tijdje geleden heb je een vriend-van-vriend toegevoegd op Facebook. Je hebt hem nog niet gezien, en je besluit om af te spreken. De jongen ziet er leuk uit, en al na tien minuten probeert hij je te kussen.	 <i>→ als vrienden bij is geen kei leve is</i>
Je bent iets aan het opzoeken op internet, en opeens verschijnt er een pop-up venster. Wanneer je erop klikt, openen er zich verschillende schermen met porno-beelden.	

1^e jaar B

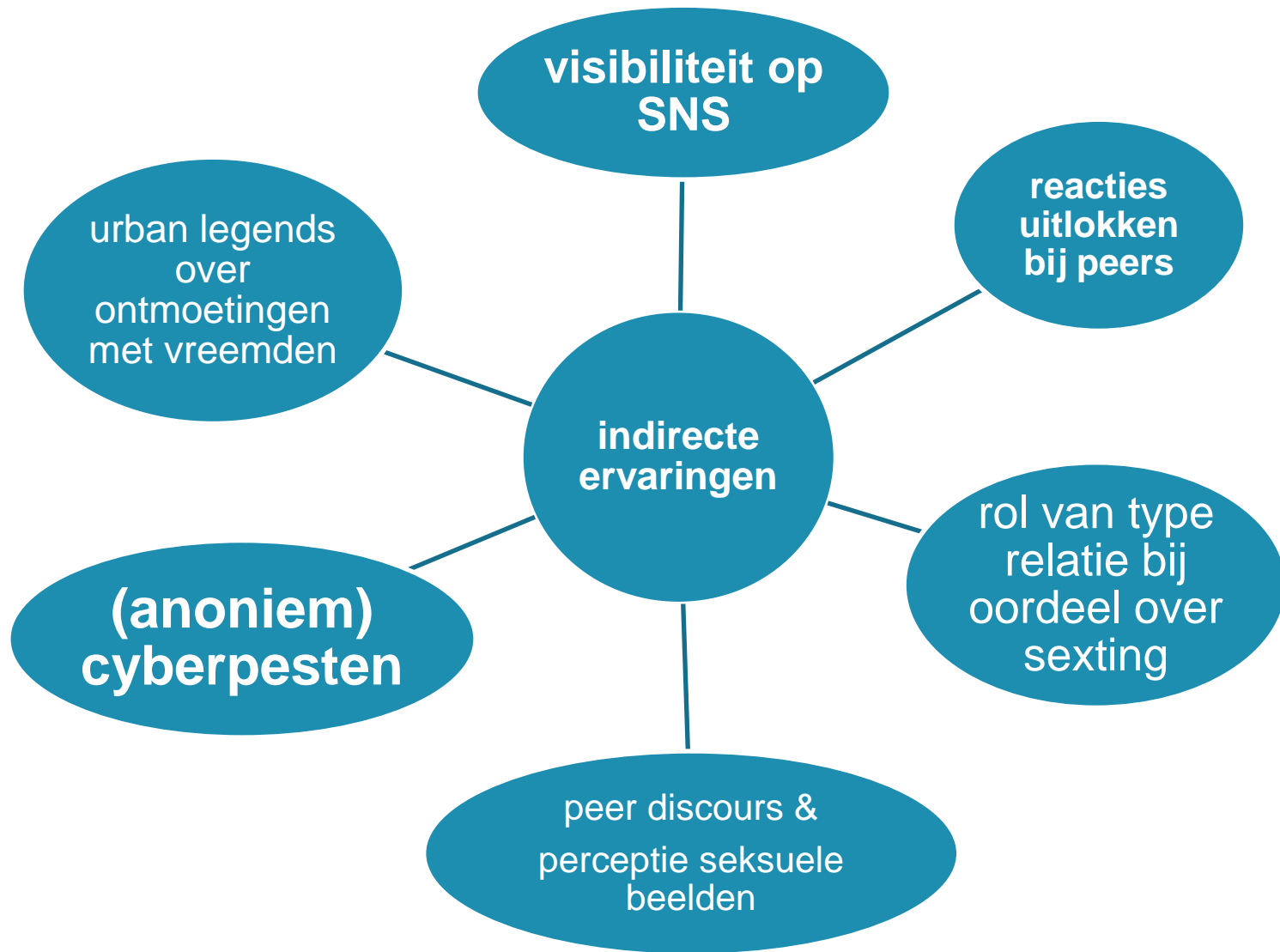
Je hebt onlangs een meisje toegevoegd als vriend op Facebook. Jullie geraken aan de praat op de chat, en ze vraagt hoeveel meisjes je al gekust hebt.	
Je bent je op kamp aan het omkleden, en één van je vrienden maakt een filmpje terwijl jij in je boxershort staat.	
Je bent aan het webcammen met een meisje dat je via- via hebt leren kennen. Ze vraagt je om je kleren uit te trekken, en belooft ook dan zelf ook iets uit te trekken.	 <i>als ik niet alles moet uittrekken</i>
Je krijgt sexy foto's toegestuurd van een klasgenote.	 <i>dan is dat maar zo</i>

1^e jaar B

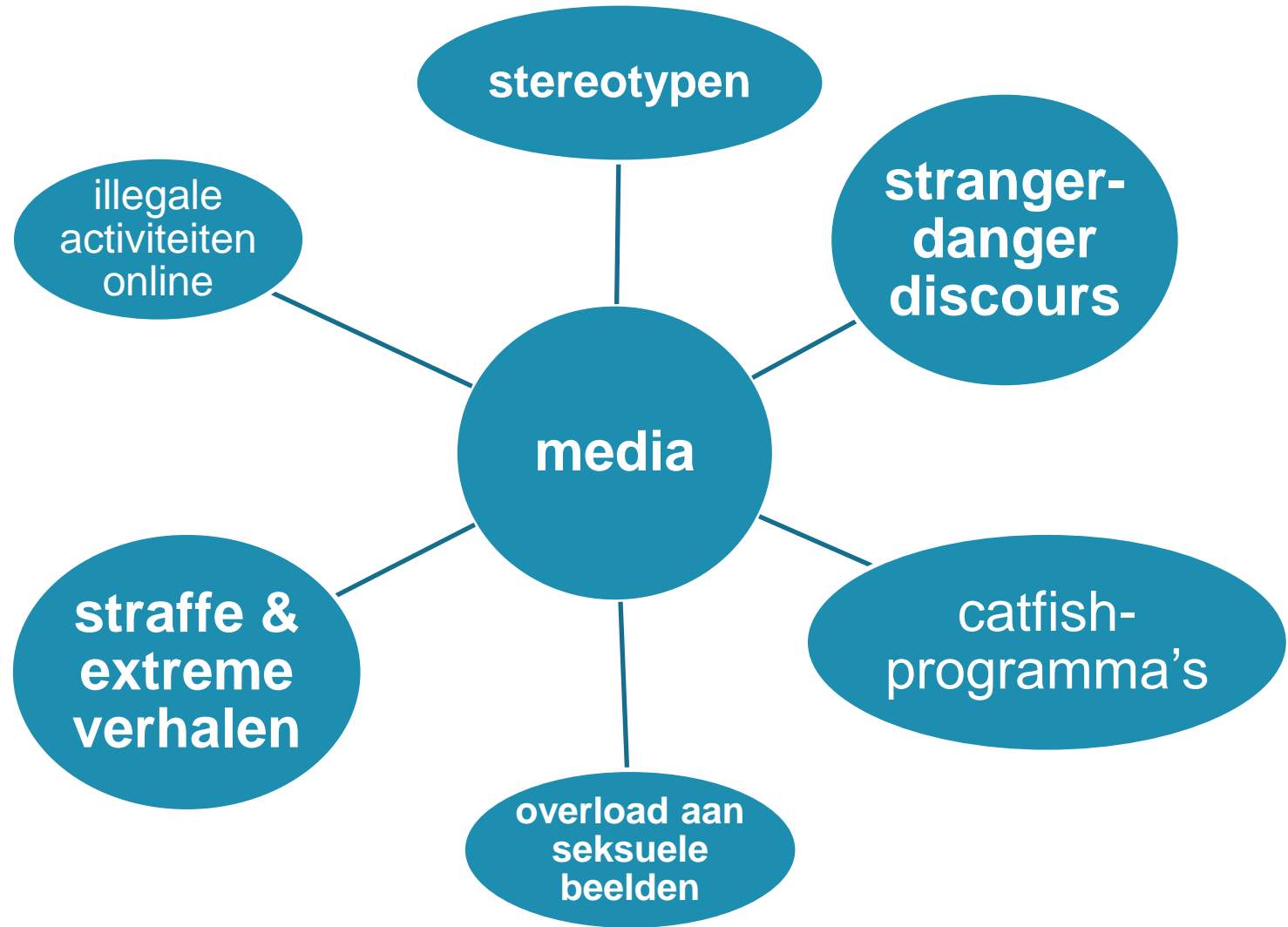
Hoe komt dit 'bewustzijn' tot stand?

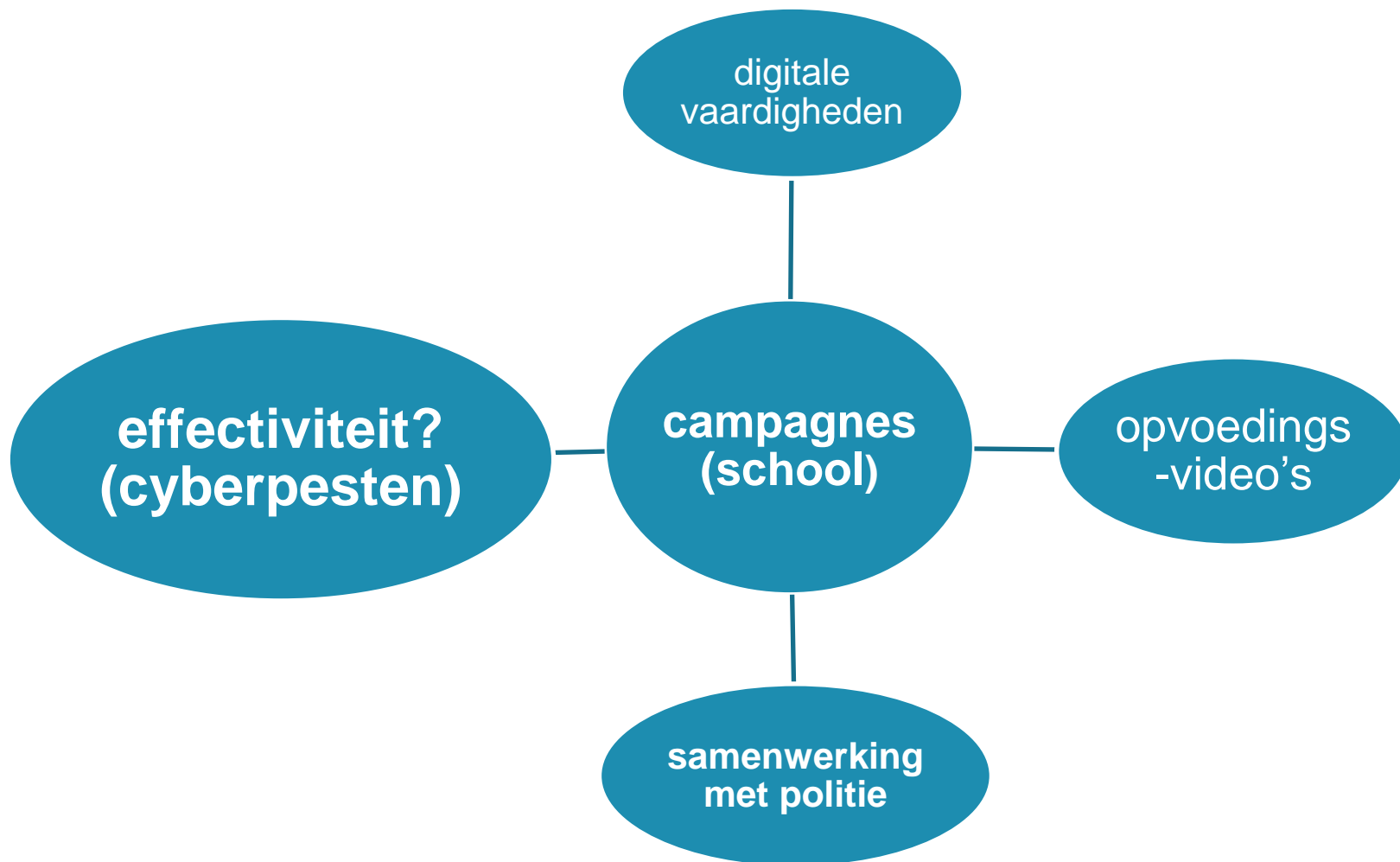
- **Eigen directe ervaringen**
- **Indirecte ervaringen (derden)**
- **Ouders**
- **Media**
- **Campagnes veilig internet (school)**

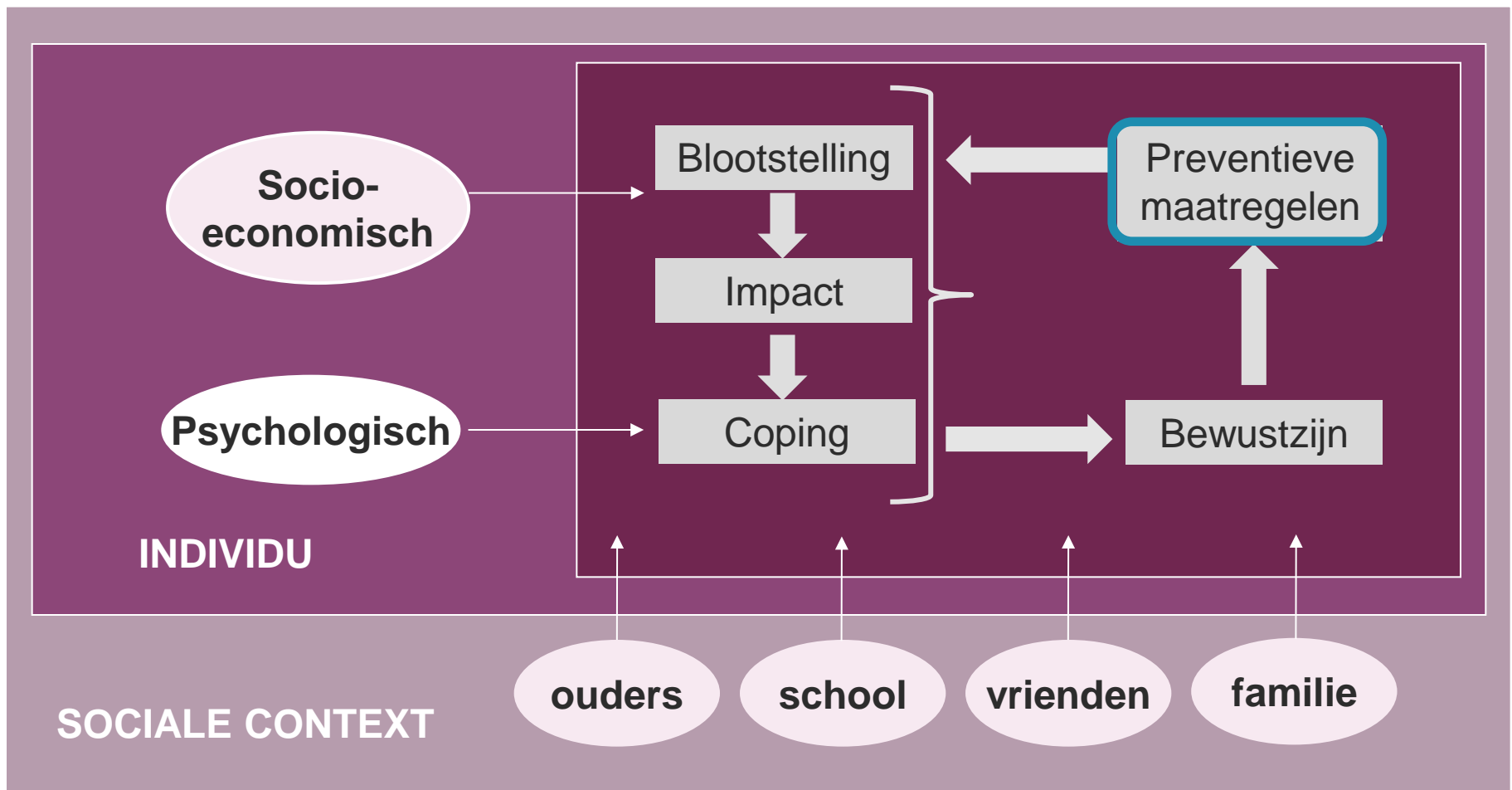

Preventieve maatregelen

Cognitieve strategieën

- kritisch nadenken, reflecteren
- suggesties doen

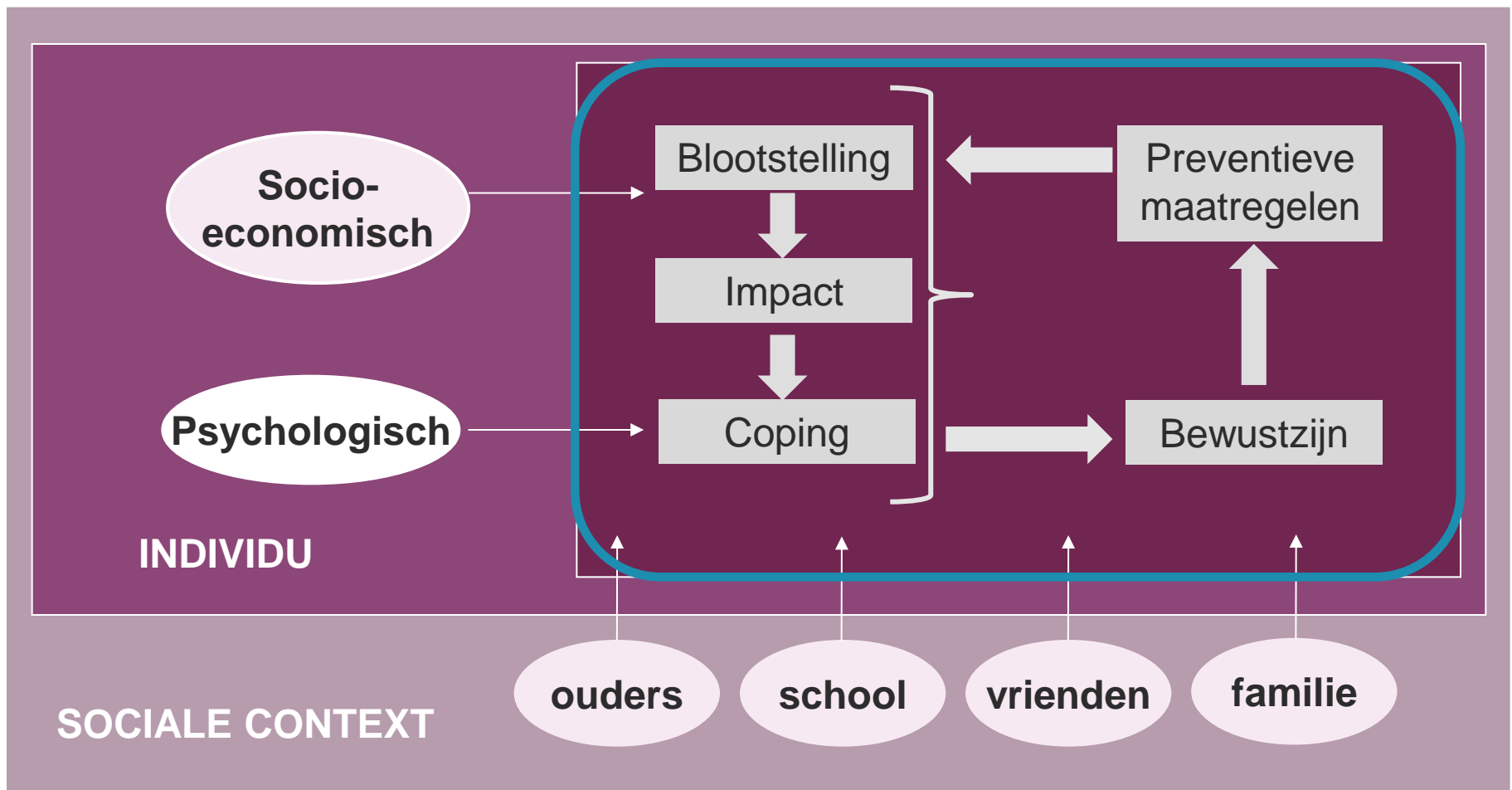
Proactieve preventie

- technische maatregelen
- zelfcontrole
- gericht vermijden

Anderen raadplegen

- informatie vergaren (onzekerheid reduceren)
- steun zoeken

Wat was er positief of interessant?

praten

- Meisje (1B): *“Ik weet dat niet...ik vond alles tof, want dat is, dat is toch...belangrijk over Facebook. En dat is toch.... Het is wel iets belangrijks he. Je moet niet alles van je leven vertellen op internet”.*

technische vaardig- heden

- Meisje (1B): *“Ja, vroeger, ik weet niet meer wanneer, maar da's niet zo lang geleden. Euhmja, dan keek ik naar mijn foto's, en dan stond daar zo allemaal bij zo van 'openbaar'. Bij 'albums' ofzo. En dan heb ik bij sommigen, allezja, bij alle albums vrienden enzo gezet. En met de school, ik was aan het denken...dat iedereen dat best op vrienden zet”.*

straffe verhalen

- Jongen (BuSO): *Die jongen die van die brug is gesprongen.... Ja, da's...dat krijg ik er niet uit gewoon...Ik denk daar soms nog aan...maar dan denk ik, ja, ik kan daar toch niks aan doen. Ja...maar ik vind dat echt wel heel erg”.*

Wat was er negatief of saai?

situatie-
schetsen

- Meisje (1B): *“Euhm...van euhm, toen met een kaartje of zoiets. En dat was...wat was dat nu weeral. En dan moesten wij iets voorlezen of zeggen of zoiets. En dat vond ik niet zo tof”.*

niveau-
verschillen

- Meisje (1A): *“Nee, ik vond dat, da's zo...ik weet het niet...da's zo...niet leuk. Zo, over dingen die je eigenlijk al weet. Van Facebook. En het is niet leuk als je zo foto's van ons zet...zo op dia zet, zodat heel de klas daar naar kijkt”.*

teveel
praten

- Jongen (1A): *“Soms....was dat zo...dan was ik al dat gepraat beu, en dan wordt het soms terug spannend door een spelletje ofzo”.*

Tussentijdse terugkoppeling

Wat vond je leuk?

1. Dat we foto's van Facebook mochten beoordelen. Omdat je dan kon zien wat mensen er allemaal durven zetten. Dat je je foto's goed moest beoordelen

praten

1) Facebook beveiligen. Beter tegen dieven enzo. Dat is veiligere

technische
vaardig-
heden

1 Cyberpesten, want nu weet ik wat ik wel en niet moet doen.

straffe
verhalen

Tussentijdse terugkoppeling

Wat vond je niet leuk?

2. privacy openingen. Ik vind het raar

situatie-
schetsen

2) IK vond het niet leuk dat je op
erke profielen keek van Facebook

shock-
effect

2 Ik vond privacy-instellingen niet nuttig want
ik wist het al

niveau-
verschillen

Tussentijdse terugkoppeling

Heb je iets bijgeleerd?

3. Ik heb alles ingesteld voor alleen mijn vrienden niet openbaar.

~~3~~ 3) nee.

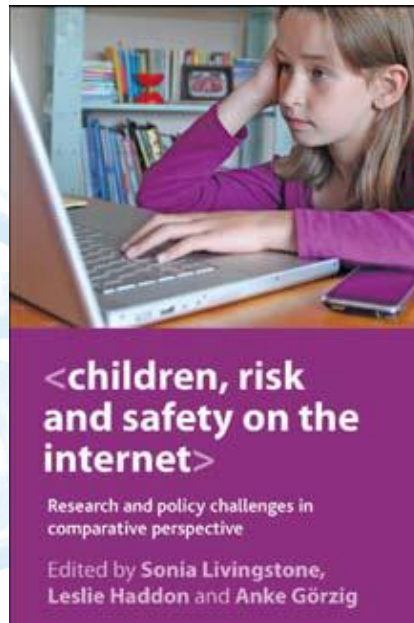
3 Nee, Omdat ik in het begin van het schooljaar al voorzichtig deed met internet

Meer informatie

- www.eukidsonline.net, www.netchildrengomobile.eu
- WP 4 EU Kids Online rapport
- Boeken

Academia Press

The Policy Press

sofie.vandoninck@soc.kuleuven.be

KU LEUVEN